Länsstyrelsen
Örebro län
Naturvård
Sture Marklund

BESLUT
Datum
1997-05-05

Vår beteckning
231-01343-97

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Berga äng i Örebro kommun.

BESLUT

Det område som utgöres av fastigheten Askers Berga 1:2 i Örebro kommun och som framgår av bifogade utdrag ur fastighetskartan skall av skäl, som närmare anges i detta beslut, särskilt skyddas och vårdas på grund av dess betydelse för kännedomen om landets natur. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen (SFS 1974: 1025) området som naturreservat.

Ändamålet med reservatet skall vara att för kännedomen om landets natur bevara en i öppet odlingslandskap belägen åkerholme med förekomst av gamla ekar och till dessa knutna växter och djur. Reservatet är avsett att utgöra ett område för tillflykt och möjlighet till spridning av arter som tillhör det hotade eklandskapet.

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden
2. anordna upplag

3. anlägga väg eller stig
4. dra fram mark- eller luftledning
5. uppföra byggnad eller annan anläggning
6. bedriva avverkning eller röjning av något slag, så eller plantera skogsplantor, samla ihop, föra bort eller bränna vindfällen eller andra döda träd eller träddelar, i annan utsträckning än vad som framgår av fastställd skötselplan
7. bedriva jakt

Föreskrifter nedan under punkt C, gällande allmänheten, gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyl-dighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. göra åverkan på markytan
2. störa djurlivet
3. plocka blommor, lavar och vedlevande svampar eller på annat sätt genom plockning eller uppgrävning skada växtligheten
4. utföra ristningar på torrträd eller bark eller att skada lågor
5. göra upp eld
6. tälta
7. framföra motordrivet fordon eller cykla
8. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

Utan länsstyrelsens tillstånd skall det vidare vara förbjudet att

1. bedriva insamling av insekter eller andra vertebrater

D. Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Syftet med skötseln av reservatet skall vara att gynna den till gamla ekbestånd knutna biologiska mångfalden genom att vidmakthålla ett ek-hasselbestånd med inslag av andra lövträd och lövbuskar. Kontinuitet i förekomst av gamla träd skall eftersträvas.

2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa till beslutet fogad skötselplan, daterad 1997.04.17.

3. Utmärkning av reservatet skall ske i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar (SIS 03 1522).

4. Naturvårdsförvaltare är länsstyrelsen.

5. Vid den praktiska förvaltningen skall samråd ske med länsstyrelsen i frågor som inte regleras i skötselplanen eller annars är av rutinkaraktär.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

I brev från Jägmästaren i Örebro revir, John Schenström, den 3 nov. 1937, till Överjägmästaren i Bergslagsdistriktet, med anledning av remissakt från den 25 nov 1936 angående saluvärdering av kronoegendomen Berga i Askers socken, anför Schenström att lövängen vid eventuell uppdelning av försäljningsobjektet borde försäljas till någon naturskydds- eller hembygdsförening.

Kronoegendomen 1/2 mantal Berga nr 1 begärdes därefter, i skrivelse till Konungen den 26 april 1938, från Kungliga Domänstyrelsen, få uppdelas i tre lotter varvid Berga löväng, utgörande "en synnerligen vacker löväng, beväxt med ek, björk och hassel" skulle behållas i kronans ägo medan de övriga lotterna skulle försäljas.

Schenström föreslår sedan i yttrande från den 15 maj 1939, till Kungliga Domänstyrelsen över förslag till disposition och benämning av i kronans ägo bibehållna delar av Berga, bl a.: "...att området utarrenderas till de föreningar som där brukat ha sina möten, nämligen Askers och Sköllersta Baptistförsamlingar genom res. Köpman Algot Johansson, Odensbacken, och Landstingsman David Anell, Sköllersta. Dessa församlingar har förklarat sig önska arrendera området för en tid av 10 år emot ett årligt arrende av 50 kronor".

Den 20 maj 1938 beslutades att Berga löväng skulle kvarstå i kronans ägo och i avstyckningsbeslutet av distriktslantmätaren i Örebro östra distrikt den 26 maj 1939, beslutades att till lövängsavstyckningen skulle följa rätt till utfart över stamfastigheten.

I beslut av Kungliga domänstyrelsen den 2 februari 1942 förordnades att Berga löväng skall betraktas som av styrelsen naturskyddat område och Jägmästaren i Örebro revir bemyndigades samtidigt att tillfälligt upplåta lövängen till föreningar och samfund för hållande av möten mm men med sådana ordningsföreskrifter att skadegörelse å mark och vegetation i görligaste mån ej sker.

I förslag från Kungliga Domänverket från den 14 nov. 1973, till naturvårdsverket, föreslogs att bl a Berga löväng skulle överföras till naturvårdsfonden.

Genom beslut av regeringen den 20 april 1978 överfördes sedan domänreservatet Berga löväng, Bo 11, till naturvårdsfonden per den 30 juni1978.

På uppdrag av länsstyrelsen har Lars Löfgren under sommaren 1996 utfört en botanisk inventering av området för att ge underlag för utarbetande av skötselplan och för upprättande av handlingar för naturreservatsbildning.

Inom länsstyrelsen har därefter under våren 1997 upprättats förslag till skötselplan och föreskrifter för det föreslagna reservatet. Förslaget har vederbörligen remissbehandlats och med smärre ändringar tillstyrkts.

Beskrivning av området

Reservatet utgörs av ett eklundområde beläget i öppet odlingslandskap. Området har tidigare som namnet anger hävdats som löväng och betats. I nuvarande stadium kännetecknas området av en gles ekskog, 140-180 år gammal, med ett tätt och på de flesta håll högvuxet buskskikt av hassel. Den tidigare ängsfloran har trängts tillbaka till randområden och ersatts av lundflora.

Området är sedan 1942 skyddat som domänreservat.

Reservatets benämning: Naturreservatet Berga äng

Kommun: Örebro

Församling: Asker

Fastighet: Askers Berga 1:2

Areal: 3,2 ha.

Markägare: Staten (naturvårdsfonden).

Lägesbeskrivning: 3,5 km väster om Askers kyrka. Reservatet har tyngdpunktskoordinaterna X= 6558500 Y= 1477850.

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

MOTIV FÖR BESLUTET

Endast spillror återstår av det i Mellansverige en gång så utbredda eklandskapet. Till bestånden av ek och ädellövskog finns en rik biologisk mångfald knuten. För att långsiktigt slå vakt om denna mångfald måste ett nätverk av ädellövbiotoper räddas. Dessa måste också få utvecklas till gamla bestånd eftersom mycket av mångfalden just knyts till de gamla träden och deras avdöendefas.

Naturvärdena i nu aktuellt område är sådana att de kräver ett omfattande skydd för att bevaras. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat eller nationalpark. Områdena har inte den storlek eller egenskaper i övrigt att bildandet av nationalpark ansetts motiverat, varför området bör avsättas som naturreservat.

Det är av stor betydelse att direkt mänsklig påverkan på reservatområdet minimeras, varför inskränkningar i allemansrätt och skogsbruk är nödvändiga.

Detta beslut kan överklagas, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit landshövding Gerd Engman, beslutande, naturvårdsdirektör Per Olov Führ, länsassessor Magnus Enhörning samt Sture Marklund, föredragande.

Gerd Engman

Sture Marklund

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till länsstyrelsen. Tala om i brevet vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange beslutets diarienummer. Tala också om vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas.

Om länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni begärt sänder länsstyrelsen överklagandet vidare till regeringen (miljödepartementet).

Om Ni vill ha ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, tel 019-19 30 00.

Fastighet: Askers Berga 1:2

Areal: 3,2 ha.

Markägare: Staten (naturvårdsfonden).

Lägesbeskrivning: 3,5 km väster om Askers kyrka. Reservatet har tyngdpunktskoordinaterna X= 6558500 Y= 1477850.

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

MOTIV FÖR BESLUTET

Endast spillror återstår av det i Mellansverige en gång så utbredda eklandskapet. Till bestånden av ek och ädellövskog finns en rik biologisk mångfald knuten. För att långsiktigt slå vakt om denna mångfald måste ett nätverk av ädellövbiotoper räddas. Dessa måste också få utvecklas till gamla bestånd eftersom mycket av mångfalden just knyts till de gamla träden och deras avdöendefas.

Naturvärdena i nu aktuellt område är sådana att de kräver ett omfattande skydd för att bevaras. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat eller nationalpark. Områdena har inte den storlek eller egenskaper i övrigt att bildandet av nationalpark ansetts motiverat, varför området bör avsättas som naturreservat.

Det är av stor betydelse att direkt mänsklig påverkan på reservatområdet minimeras, varför inskränkningar i allemansrätt och skogsbruk är nödvändiga.

Detta beslut kan överklagas, se bilaga.

Sändlista har ej scannats

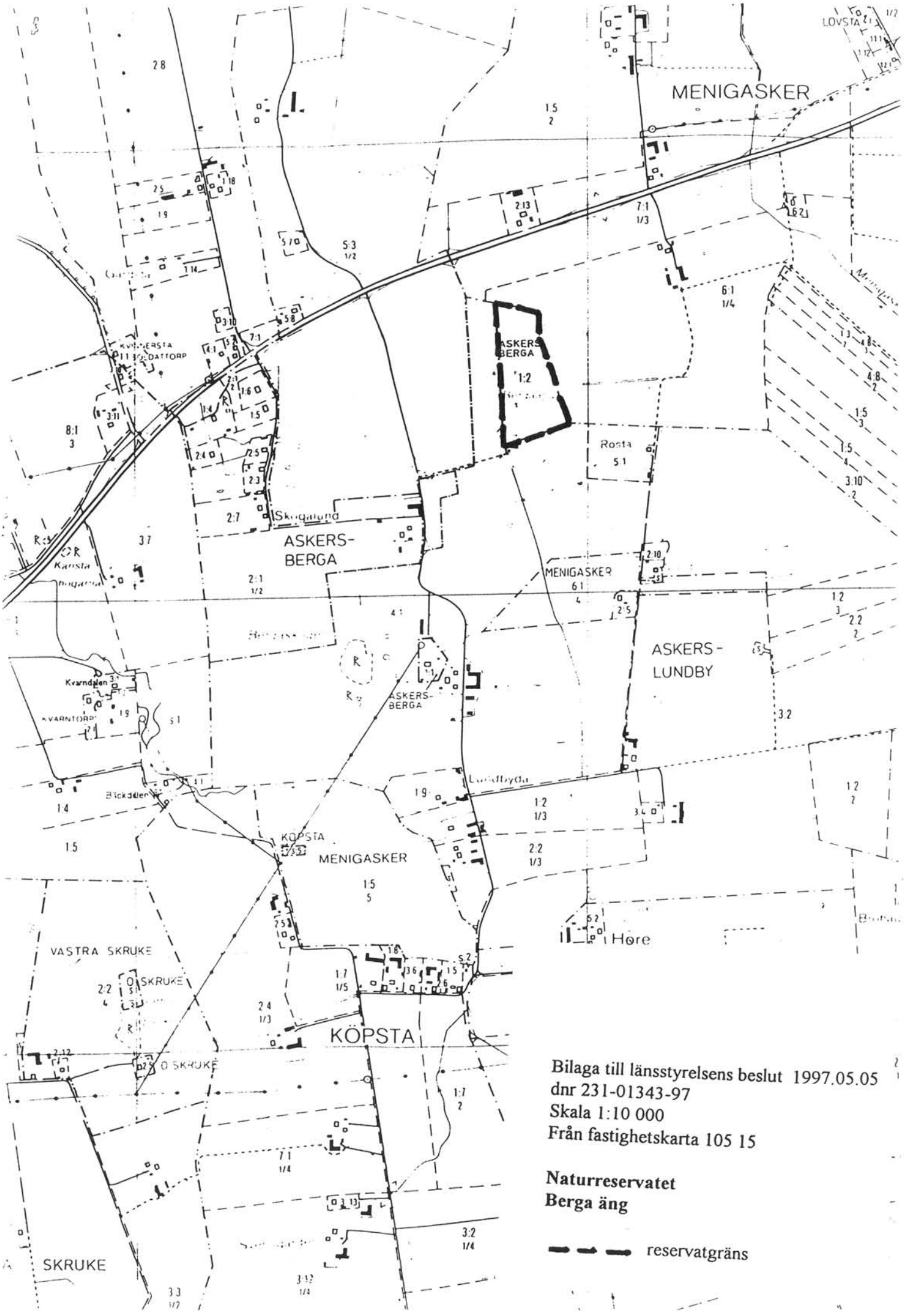

Bilaga till länsstyrelsens beslut 1997.05.05
dnr 231-01343-97
Skala 1:10 000
Från fastighetskarta 105 15

Naturreservatet
Berga äng

reservatgräns

1997-04-17

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BERGA ÄNG

Planen är upprättad inom länsstyrelsen i april 1997

Skötselplanen omfattar:

Allmän beskrivning

1. Administrativa data
2. Grund för beslut samt föreskrifter
3. Översiktlig beskrivning av bef förhållanden

Plandel

1. Allmän målsättning
2. Disp och skötsel av mark och vatten
3. Anordningar för rekreation och friluftsliv
4. Tillsyn
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen
6. Karta i skala 1:10 000

ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Skyddsform	Naturreservat
Objektnummer	18 02
Beslutsdatum	1997
Kommun	Örebro
Registerområde	Asker
Läge	3,5 km väster om Asker
Area	3,2 ha
Markägare	Naturvårdsfonden
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

2.1 Grunden för beslutet

Berga äng utgör en i gamla tider hävdad löväng som under de senaste decennierna successivt vuxit igen.

Syftet med reservatbildningen är att för kännedomen om landets natur bevara en i öppet odlingslandskap belägen åkerholme med förekomst av gamla ekar och till dessa knutna växter och djur. Reservatet är tänkt att utgöra ett område för tillflykt och möjlighet till spridning av arter som tillhör det hotade eklandskapet.

2.2 Föreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden.
2. anordna upplag
3. anlägga väg eller stig
4. dra fram mark- eller luftledning
5. uppföra byggnad eller annan anläggning
6. bedriva avverkning eller röjning av något slag, så eller plantera skogsplantor, samla ihop, föra bort eller bränna vindfällen eller andra döda träd eller träddelar.

Föreskrifter nedan under punkt C, gällande allmänheten, gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. göra åverkan på markytan
2. störa djurlivet
3. plocka blommor, lavar och vedlevande svampar eller på annat sätt genom plockning eller uppgrävning skada växtligheten
4. utföra ristningar på torrträd eller bark eller att skada lågor
5. göra upp eld
6. tälta
7. framföra motordrivet fordon eller cykla
8. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

Utan länsstyrelsens tillstånd skall det vidare vara förbjudet att

1. bedriva insamling av insekter eller andra evertebrater

D. Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Syftet med skötseln av reservatet skall vara att gynna den till gamla ekbestånd knutna biologiska mångfalden genom att vidmakthålla ett ek-hasselbestånd med inslag av andra lövträd och lövbuskar. Kontinuitet i förekomst av gaml träd skall eftersträvas och ett antal ekar skall ges full solexponering. Hassel skall dominera buskskiktet men variation av blommande buskar skall eftersträvas.

2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa till beslutet fogad skötselplan, daterad 1997.

3. Utmärkning av reservatet skall ske i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar (SIS 03 1522).

4. Naturvårdsförvaltare är länsstyrelsen

5. Vid den praktiska förvaltningen skall i frågor som inte regleras i skötselplan samråd ske med länsstyrelsen.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Naturreservatet Berga äng upptar en areal av 3,2 ha. Det utgörs en ekbevuxen åkerholme belägen i öppet odlingslandskap. I gamla tider har holmen hävdats som löväng och betats. Under den tiden var ljusinsläppet stort och marken täckt av ängsflora. I takt med att träd- och buskskiktet slutit sig har ängsfloran successivt ersatts av lundflora.

Området är sedan 1942 skyddat som domänreservat.

3.2 Tillgänglighet

Området ligger omedelbart söder om väg 52 mellan Sköllersta och Odensbacken. Från väg 52 går en kort tillfartsväg söderut över stamfastigheten. Efter 300 m finns en hänvisningsskylt mot reservatet som man når efter 150 m promenad längs en brukningsväg. Tillfartsvägen är tillgänglig enligt sevitutsbeslut 1939.05.26.

PLANDEL

1. ALLMÄN MÅLSÄTTNING

Skötseln skall utformas så att den till gamla ek- och ädellövbestånd knutna biologiska mångfalden gynnas.

2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

2.1 Allmän målsättning för mark och vegetationsvård

Kontinuitet i förekomst av gamla lövträd och i synnerhet av ekar skall eftersträvas. Eftersom mycket av den till ek bundna biologiska mångfalden gynnas av solexponering skall ell glest trädkikt eftersträvas. Hassel skall tillåtas dominera buskskiktet men en artrik, blommande buskflora skall eftersträvas som komplement.

2.2 Hävd av området

Området skall tills vidare ges fri utveckling. Om det visar sig nödvändigt senare kan gamla ekar frihuggas och gallring av triviallöv med preferens av klenare dimensioner företas. Äldre aspar och hålträd skall dock genomgående sparas.

2.3 Jakt

Jakt får ej ske.

3. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Reservatet ligger ca 3,5 väster om Askers kyrka. Området kan nås från väg 52 mellan Sköllersta och Odenbacken.

Upplysningstavlor, hänvisningsskyltar och reservatmarkeringar skall finnas enligt markering på karta.

4. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

De årliga skötselinsatserna består av tillsyn.. Årskostnad ca 5 000 kronor.

Uppsättande av gränsmarkeringar, hänvisnings- och informationstavlor inklusive materialkostnader 10 000 kronor.

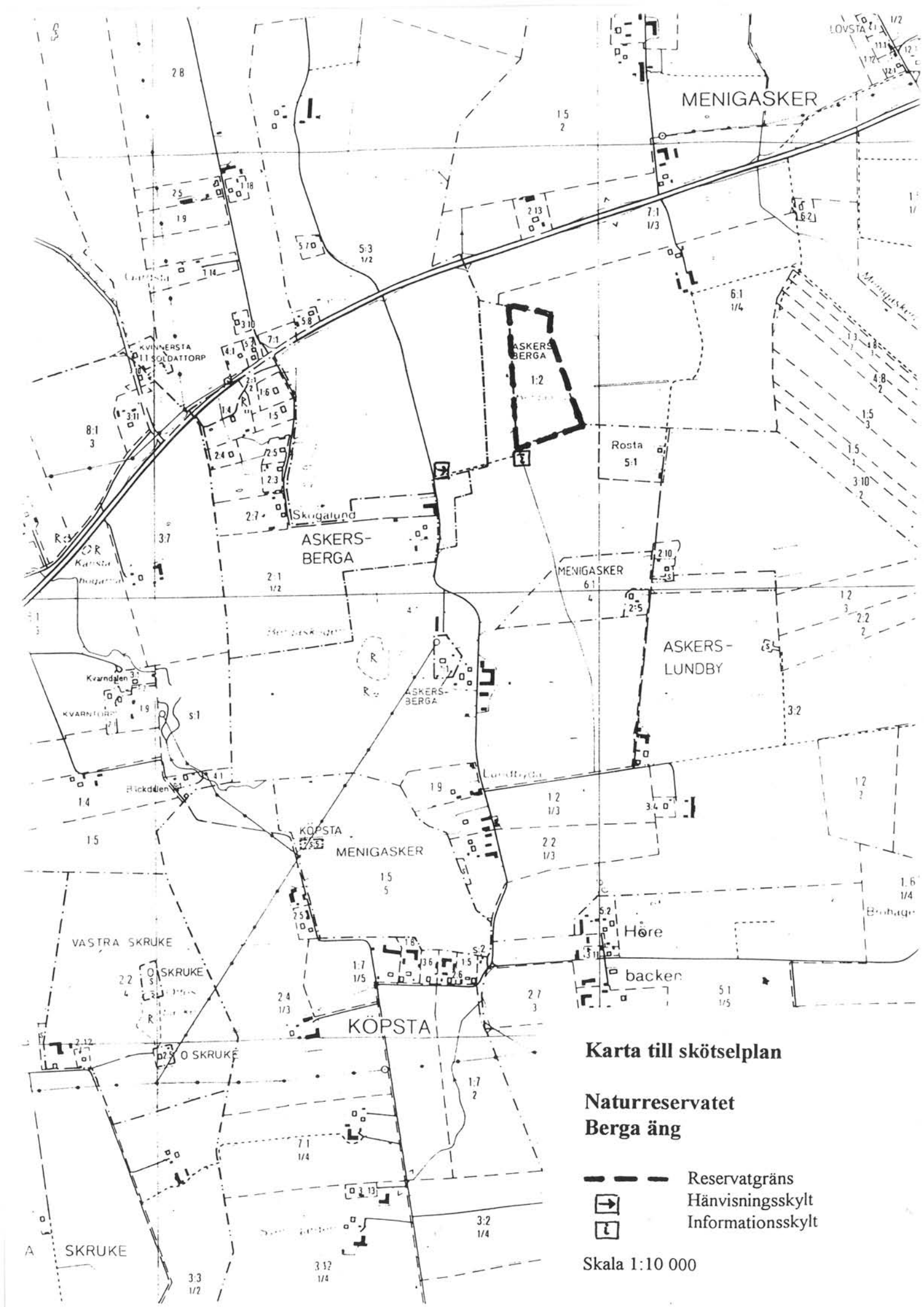

Karta till skötselplan

Naturreservatet
Berga äng

Reservatgräns
Hänvisningsskylt
Informationsskylt

Skala 1:10 000